

РЕЦЕНЗІЯ

доцента кафедри ботаніки і садово-паркового господарства,

кандидата сільськогосподарських наук

Туровцевої Наталі Миколаївни

на кваліфікаційну наукову працю на правах рукопису

Будакової Вікторії Сергіївни

«Екоморфічна структура угруповань ґрунтової макрофауни зелених насаджень загального користування», що подана як дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 091-Біологія

Актуальність теми дисертаційного дослідження.

Розмаїття угруповань тварин є предметом пильного інтересу фахівців з багатьох галузей біології та охорони природи. Явище розмаїття є проявом існування життя на землі, основою збереження генофонду живої природи, функціонування екосистем на планеті. Ґрунтова макрофауна зелених насаджень загального користування на сьогоднішній день вивчена слабо. Особливо актуальним є дослідження ролі екологічного розмаїття ґрунтових тварин у функціонуванні екологічних систем. Зв'язок ґрунтової макрофауни з ґрунтовим покривом та процесу ґрунтоутворення. Висока функціональна активність і різноманіття ґрунтової фауни робить її важливим фактором стійкості екосистеми. Системи з високим різноманіттям, якою є ґрунтова фауна, не можуть порівнюватися за кількістю видів, оскільки існують таксони, які легко замінюють один одного після збурень. Обраний дисертанткою ознаковий підхід фактично моделює кількість екологічних ніш, які існують в екосистемі, оскільки всі таксони одного виду об'єднуються і аналізуються як єдине ціле і є більш тонким інструментом для відстеження не завжди помітних змін в угрупованні. Вивчення функціональної і екоморфічної структури ґрунтової макрофауни зелених насаджень загального користування є важливим для виявлення природних і антропогенних трендів в міському середовищі. Зазначене дозволяє стверджувати, що дисертаційне дослідження Будакової Вікторії Сергіївни, яке присвячене визначенню екоморфічної структури і встановленню закономірностей просторової організації угруповань ґрунтової макрофауни зелених насаджень загального користування є актуальним.

Мета і завдання дослідження.

Встановити закономірності просторової організації угруповань ґрунтової макрофауни зелених насаджень загального користування в містах Дніпро та Мелітополь.

Новизна результатів дисертаційного дослідження.

Наукова новизна дисертаційного дослідження Будакової В.С. полягає в тому, що:

- встановлена екоморфічна структура угруповань ґрунтової макрофауни зелених насаджень загального користування;
- визначені тренди трансформації угруповань ґрунтової макрофауни, які обумовлені природними градієнтами та рекреаційним навантаженням;
- встановлені особливості екоморфічної структури ґрунтової макрофауни техноземів за умов рекреаційного навантаження.

Удосконалено та доповнено:

- відомості про показники видового та таксономічного різноманіття угруповань ґрунтової макрофауни зелених насаджень загального користування міст Дніпро та Мелітополь;
- уточнені екоморфічні характеристики видів ґрунтової макрофауни (додані ідентифікації карбонатofilів та аерофілів).

Набули подальшого розвитку:

- концепція екоморфічної організації екосистем О. Л. Бельгарда

Достовірність отриманих даних не викликає сумнівів завдяки детальному опису процедури збору проб та наведенню результатів їх первинної обробки.

Публікація основних результатів дисертації.

Основні матеріали дисертаційної роботи опубліковані в 12 наукових працях, із них 4 – у виданнях, які включені до міжнародних наукометричних баз Web of Science або Scopus з яких 3 – що входять до переліку «А» фахових, 4 – наукові статті, 3 – матеріали наукових конференцій.

Оцінка змісту та завершеності дисертації.

Дисертаційна робота викладена на 299 сторінках комп'ютерного тексту й складається зі вступу, 5 розділів, висновків, списку використаних джерел і

6 додатків. Вона містить 15 таблиць і 65 рисунків. Список літературних посилань містить 559 джерел, 481 з яких – англійською мовою. Робота містить усі необхідні структурні частини, визначені МОН України у діючих вимогах до оформлення дисертації. Мета, об'єкт, предмет та завдання дослідження логічно та структурно узгоджені. Розділи дисертації логічно завершені, містять висновки, які відповідають змісту та поставленим завданням дослідження.

Дискусійні положення та зауваження.

Робота не позбавлена від недоліків орфографічного характеру та певного технічного недогляду, які, втім, не впливають на повноту розкриття теми дисертаційного характеру. Водночас, висловлені зауваження не знижують значення кваліфікаційної роботи та її загальної позитивної оцінки.

Висновок щодо дисертаційної роботи.

На підставі проведеного аналізу можна зробити висновок, що за своєю актуальністю, значним обсягом виконаних досліджень, науковою новизною, достовірністю одержаних результатів, обґрунтованістю висновків, оформленням роботи, дисертація Будакової Вікторії Сергіївни «Екоморфічна структура угруповань ґрунтової макрофауни зелених насаджень загального користування» відповідає вимогам пп. 14, 15, 16 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, а її автор Будакова Вікторія Сергіївна заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 091 Біологія.

Доцент кафедри ботаніки і
садово-паркового господарства,
Мелітопольського державного педагогічного
університету імені Богдана Хмельницького
кандидат сільськогосподарських наук, доцент
Туровцева Наталя Миколаївна

Підпис Наталі ТУРОВЦЕВОЇ засвідчую.
Начальник відділу кадрів
МДПУ імені Богдана Хмельницького

Наталія МАЖАРА

«07» серпня 2023 року